Vyhodnotenie a analýza dotazníka o realizácii POPS v šk. roku 2021/22

Popis dotazníka

Dotazník bol skoncipovaný, distribuovaný a spracovaný oddelením predmetových olympiád a postupových súťaží Slovenského inštitútu mládeže - IUVENTA. Tento inštitút sa však od 1. júla spolu s ďalšími inštitúciami: Metodicko-pedagogické centrum (MPC), Slovenská pedagogická knižnica (SPK), Štátny pedagogický ústav (ŠPÚ) a Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania (NÚCEM), zlúčili do **Národného inštitútu vzdelávania a mládeže (ďalej „NIVAM“)**.

Dotazník obsahoval 20 otvorených aj uzavretých otázok, ktoré boli rozdelené do piatich častí.

Prvá časť bola **identifikačná** (pôsobenie – druh školy a kraj; olympiáda – druh a počet rokov zapojenia).

Druhá časť bola zameraná na **hodnotenie realizácie a administrácie súťaží** v šk. roku 2021/22.

V tretej časti dotazníka učitelia hodnotili **priebeh a obsah online súťaže.**

Štvrtá časť sa venovala **online školským kolám.**

Piata časť bola zameraná na **návrhy na zlepšenie organizácie olympiád a návrhy na vzdelávanie pre učiteľov** v oblasti predmetových olympiád a postupových súťaží.

Termín prieskumu bol stanovený na obdobie od 27.06.2017 – do 8.07.2022, pričom dotazník (prístupný v elektronickej forme) vyplnilo 2920 respondentov z celkového počtu 11 933 učiteľov zo všetkých krajov Slovenska, ktorí sa so svojimi žiakmi zapojili v šk. roku 2021/22 do predmetových olympiád a postupových súťaží, čo predstavuje takmer 24,5% z nich.

Pre porovnanie s dotazníkom zo šk. roka 2020/21 – vtedy dotazník vyplnilo 1146 učiteľov. Tento takmer 2,5 násobný nárast môže naznačovať na jednej strane zvýšenú mieru záujmu o zvyšovanie kvality, realizácie a priebeh predmetových olympiád v učiteľskej verejnosti a tiež aj vhodne zvolený termín vypĺňania dotazníka na konci školského roka.

Popis cieľov dotazníka

Cieľom dotazníka bolo získať spätnú väzbu od učiteľskej verejnosti na realizáciu všetkých kôl predmetových olympiád a postupových súťaží v školskom roku 2021/22, ako aj hodnotenie zavedených noviniek ohľadom elektronického prihlasovania a administrovania olympiád a centrálnu online realizáciu školských kôl niektorých súťaží. Rovnako tak sú vzácne pripomienky či postrehy na zlepšovanie súťaží a záujem o vzdelávanie v oblasti olympiád a postupových súťaží.

Rozdelenie cieľovej skupiny

Cieľovou skupinou dotazníka boli učitelia na základných a stredných školách, ktorí sa so svojimi žiakmi zúčastnili niektorej zo 17 olympiád a postupových súťaží, ktoré tohto času už zastrešuje NIVaM.

Pri niektorých otázkach a ich interpretácii budeme cieľovú skupinu diverzifikovať, aby sme dostali relevantnejšie odpovede z hľadiska jednotlivých olympiád, kraja a druhu školy pôsobenia, či dĺžky praxe v súťažiach.

Grafické a sumárne vyhodnotenie všeobecnej časti dotazníka

1. časť – VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE

1) Ste učiteľ na základnej alebo na strednej škole?

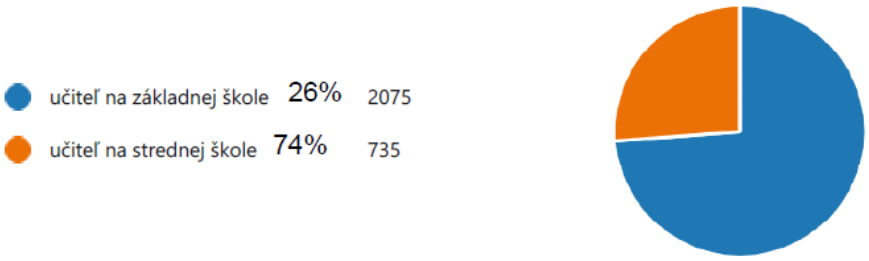

2) V ktorom kraji učíte?

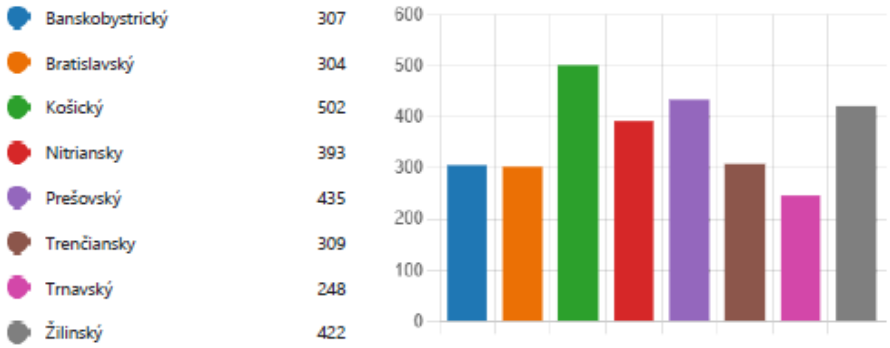

3) Ktorej olympiády ste sa so žiakmi zúčastnili?

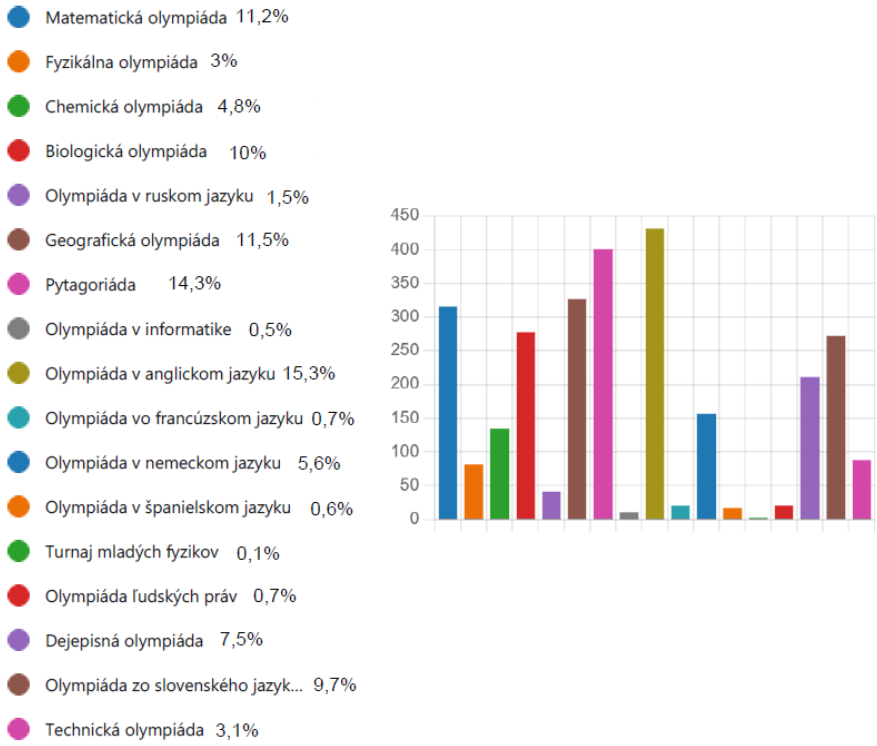

4) Uveďte prosím, koľkokrát (koľký rok) ste sa so žiakom/žiakmi zúčastnili olympiády/postupovej súťaže.

Grafické a sumárne vyhodnotenie a interpretácia obsahových častí dotazníka

2. časť - REALIZÁCIA A ADMINISTRÁCIA SÚŤAŽÍ

5) Ako hodnotíte, že sa napriek nepriaznivej epidemiologickej situácii podarilo IUVENTE zrealizovať v tomto školskom roku olympiády online/dištančne?

6) Ako hodnotíte riešenie problémov a komunikáciu s organizátormi z IUVENTY pred a počas súťaže?

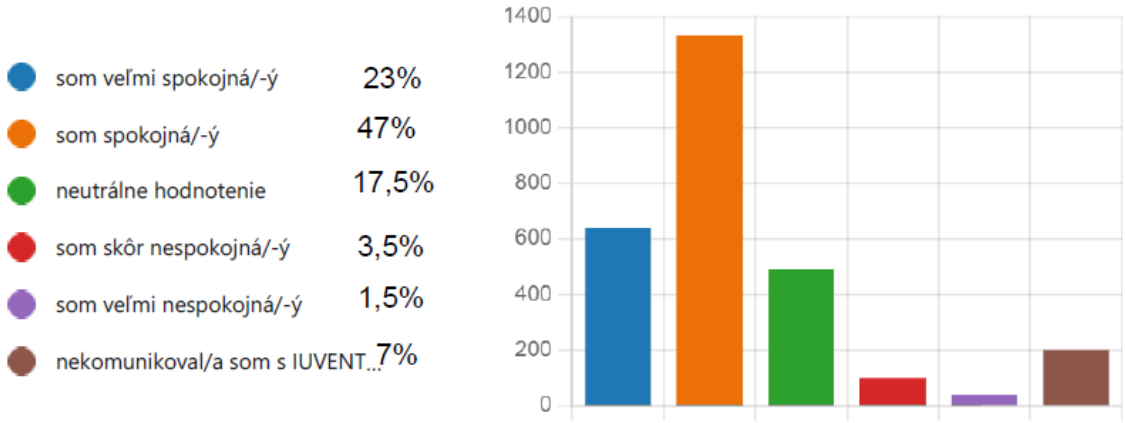

7) Ak ste boli s komunikáciou s organizátormi z IUVENTY skôr, alebo veľmi nespokojný/á, napíšte prosím, z akého dôvodu.

Z textových odpovedí na otázku ohľadom komunikácie s organizátormi vyplynulo, že učitelia nerozlišujú medzi organizátormi na nižších úrovniach okresné a krajské kolá – ktorých organizátormi sú jednotlivé Regionálne úrady školskej správy (ďalej „RÚŠS“) a na najvyššej úrovni celoštátnych kôl – IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, ktorý v čase online súťaží v školskom roku 2021/2022 koordinoval a zastrešoval aj nižšie kolá, no len po technickej stránke.

V tejto otázke mnohí učitelia popisovali problémy, s ktorými sa stretli počas zapojenia sa do okresných a krajských kôl. Vyplýva z toho do budúcnosti úloha jasne definovať a komunikovať kompetencie organizátorov na jednotlivých úrovniach súťaží a upozorniť ich na rezervy v organizácii a komunikácii, ktoré je možné do budúcna zlepšiť – všeobecne, ale aj pri konkrétnych olympiádach.

8) Ako hodnotíte administráciu súťaží cez modul "Súťaže" v EduPage (celkovo modul so všetkými funkcionalitami - informácie, registrácie, udeľovanie súhlasu rodičmi, sledovanie priebehu súťaže, zverejnenie výsledkov)

9) Ako hodnotíte elektronické prihlasovanie na všetky kolá súťaží cez EduPage (zrušenie papierových prihlášok)?

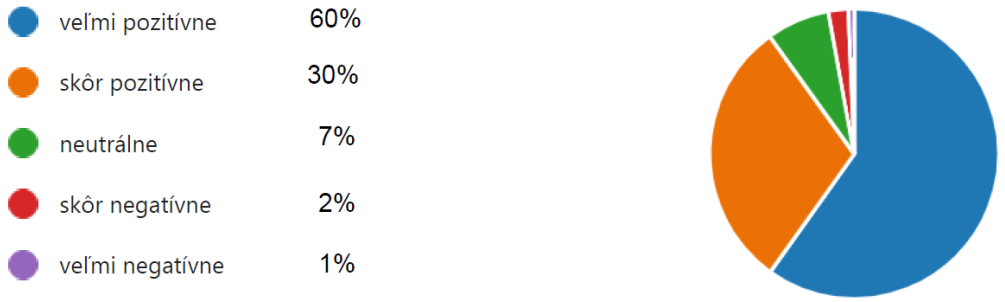

Z odpovedí na tieto dve otázky jednoznačne vyplýva, že široká učiteľská verejnosť hodnotí veľmi, alebo skôr pozitívne administráciu súťaží cez modul súťaží v EduPage (86%) a ešte pozitívnejšie (90%) elektronické prihlasovanie na súťaže. Negatívne sa na to pozerá len 4% (3%) učiteľov. Elektronizáciu administrácie súťaží preto považujeme za veľmi dobrý krok, ktorý po ďalších plánovaných vylepšeniach značne zjednoduší a sprehľadní prácu učiteľov ako aj organizátorov jednotlivých postupových kôl súťaží.

10) Ak ste sa stretli s nejakými problémami pri elektronickom prihlasovaní, prípadne chcete vyjadriť svoj názor naň, popíšte ho, prosím:

Zo 429 textových odpovedí na túto otázku okrem veľmi silnej pozitívnej väzby vyplynuli aj nejaké špecifické problémy pri prihlasovaní ako aj odporúčania na zlepšenie systému prihlasovania žiakov na súťaže. Tie boli v zosumarizovanej forme postúpené firme AsC, ktorá prevádzkuje technické zabezpečenie súťaží. Veríme, že mnohé z týchto prosieb/požiadaviek budú zapracované do systému a v budúcnosti sa celý systém ešte viac zlepší, sprehľadní a zefektívni.

---

3. časť - PRIEBEH A OBSAH SÚŤAŽE

---

11) Ako hodnotíte objektivitu (dodržanie fair play) ONLINE súťaže?

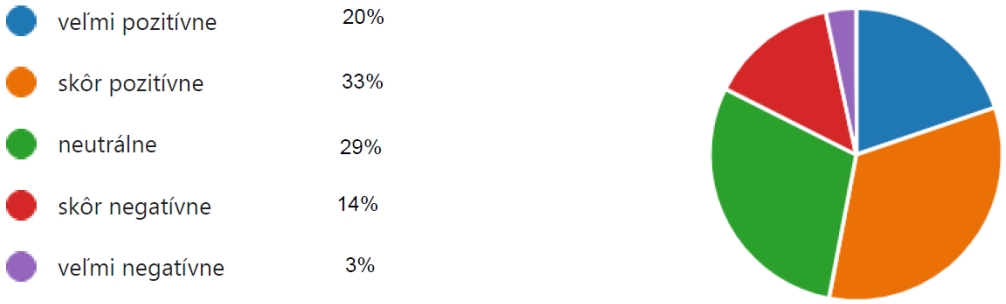

12) Ako hodnotíte skrátené verzie niektorých kôl súťaží? (bez praktickej/ústnej časti)

- moja súťaž ani pri prezenčnej forme neobsahuje praktickú/ústnu časť **28%**
- som úplne spokojná/-ý, súťaž moje očakávania z pozície učiteľa vzhľadom na okolnosti splnila. **23%**
- vyhovovalo mi to, súťaž bola pre žiakov ľahšia **11%**
- prikláňam sa skôr ku tradičnej forme súťaže so všetkými časťami **29%**
- vynechanie jednotlivých častí je pre mňa neprijateľné, súťaž nemala potrebnú náročnosť ani výpovednú hodnotu **5%**
- moji žiaci sa olympiády zúčastnili prvýkrát, neviem to posúdiť **3%**
- iné hodnotenie **2%**

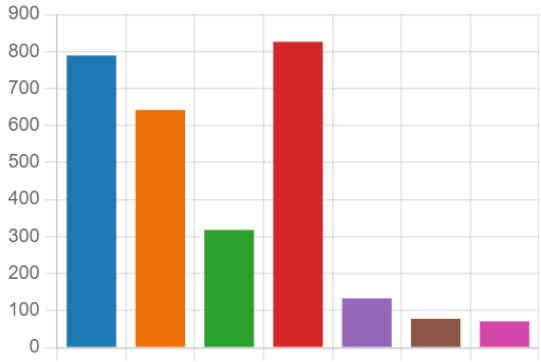

13) Ak ste zaškrtli možnosť iné hodnotenie, uveďte ho.

Pri porovnávaní objektivity prezenčných a online súťaží sú zaujímavé rôzne pohľady. Vo všeobecnosti 53% všetkých učiteľov hodnotí objektivitu pri online súťažiach veľmi, alebo skôr pozitívne. Veľká časť sa priklonila aj k neutrálnemu hodnoteniu. Veľmi, alebo skôr negatívne to síce vníma len 17% učiteľov, no v slovnom hodnotení mnohí uviedli, že majú informácie o prípadoch neobjektivity, kedy žiaci súťažili spolu, alebo s pomocou učiteľa či inej dospelej osoby, prípadne pomocou nedovolených pomôcok.

Príčinou skôr pozitívneho vnímania objektivity pri online súťažiach môže byť aj zaujímavý paradoxný pohľad, ktorý vidí v online priebehu dokonca väčšiu objektivitu ako pri prezenčnej, nakoľko pri vynechaní ústnej časti súťaže je vylúčené subjektívne hodnotenie poroty. Tento problém bol popisovaný učiteľmi v mnohých prípadoch, kedy opakovane víťazia súťažiaci zo škôl, ktoré buď súťaž realizujú (a disponujú súťažnými úlohami dopredu), alebo ktorých učitelia sú súčasťou poroty. Učitelia, ktorí vnímajú takúto „nezrovnalosť" strácajú motiváciu sa do súťaží opakovane so žiakmi zapájať, majú veľký pocit nespravodlivosti. A to aj napriek tomu, že neustále žiadajú o obmenu porotcov v daných okresoch/krajoch.

Z takejto spätnej väzby vyplýva veľká úloha pre organizátorov okresných a krajských kôl, aby viac dbali na zabezpečenie utajenosti pri distribúcii úloh, zvážili zmenu realizátora súťaží, prípadne zabezpečili nestrannosť pri skladaní jednotlivých porôt. Zároveň je samozrejme namieste uprednostňovať prezenčnú formu súťaží, ak to okolnosti dovolia.

Takéto zistenia poukazujú na stav a morálne nastavenie spoločnosti ako takej a teda vidíme veľký priestor na prácu s učiteľmi aj žiakmi v oblasti ich morálneho nastavenia a hodnôt ako spravodlivosť, čestnosť, zodpovednosť a pod.

4. časť – ŠKOLSKÉ KOLÁ

14) Aké sú podľa vás výhody ONLINE školského kola? (označte max. 3 podľa vás najväčšie výhody)

- odbremenenie učiteľa od prípravy a opravovania testov, zostavovania výsledkovej listiny
- väčšia objektivita pri hodnotení testov (jednotné hodnotenie odborníkmi pre celé Slovensko)
- rovnaká obťažnosť testu pre všetkých súťažiacich na Slovensku už v školskom kole
- možnosť zapojenia väčšieho počtu žiakov (učiteľ nemusí opravovať väčšie množstvo testov)
- vypracovanie úloh online formou je pre žiakov atraktívnejšie, interaktívnejšie
- znížený stres pre súťažiacich, ich vyššia motivácia sa zapojiť
- rýchla a pohodlná informovanosť žiakov o výsledkoch školského kola cez EduPage
- výhody online formy je možné využiť bez zníženia objektivity – učiteľ dozerá nad vypracovaním žiakov
- iné

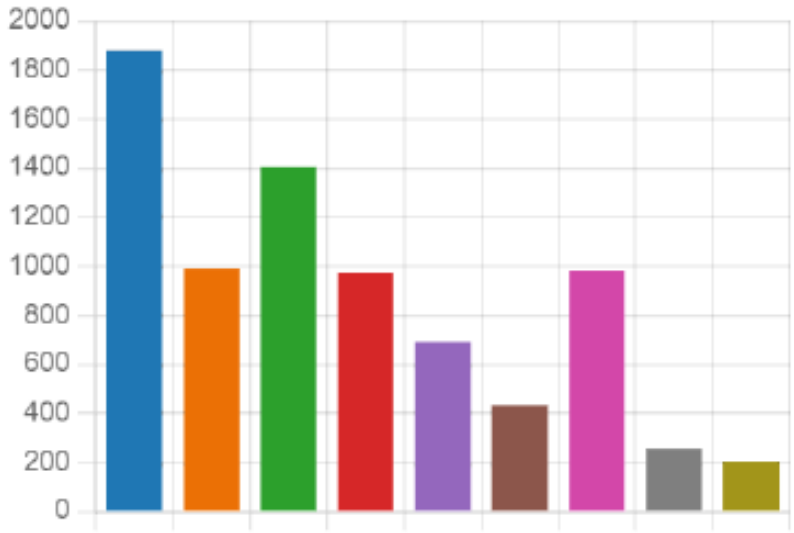

15) **Ak ste uviedli možnosť iné, prípadne ak vnímate nejaké nevýhody šk. kola, popíšte ich, prosím:**
16) **Privítali by ste realizáciu školských kôl tejto súťaže ONLINE (pod dozorom učiteľov v škole) v ďalších ročníkoch?**

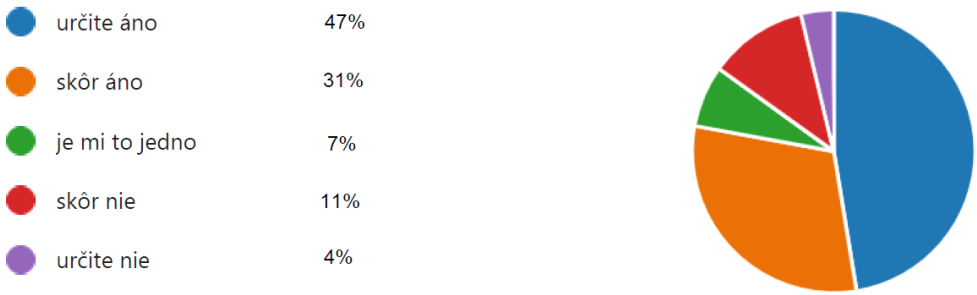

17) **Ak máte záujem, vyjadrite prosím svoj názor na priebeh a realizáciu školského kola súťaže v tomto šk. roku, ak sa uskutočnilo:**

Slovné odpovede na otázky číslo 15 a 17 vo všeobecnosti poukazujú na to, že učitelia vidia v školských kolách veľký prínos pre svoju prácu z vyššie uvedených dôvodov. Zároveň však upozorňujú na niektoré problémy s neskorou alebo nedostatočnou komunikáciou ohľadom uskutočnenia a realizácie školského kola, obáv z jeho objektívnosti v prípade jeho riešenia žiakmi v domácom prostredí. Mnoho učiteľov sa tiež sťažovalo práve na to, že v ich predmete nebolo šk. kolo zabezpečené centrálne online a museli ho pripravovať prácne vo vlastnej réžii a žiadali o nápravu do budúcnosti.

Spolu z 2920 respondentov za všetky olympiády sa k otázke č. 16 **78% z nich vyjadrilo, že sú skôr, alebo určite za konanie školského kola online**, a len 15 % učiteľov sa vyjadrilo negatívne ku konaniu šk. kola centrálne. Zaujímavé sú aj informácie ohľadom záujmu o školské online kolá v konkrétnych olympiádach. Jednoznačne najvyšší záujem o centrálnu realizáciu školského kola online deklarovali učitelia Slovenského jazyka a literatúry a to 89%.
Informácie o záujme učiteľov o tieto centrálne online školské kolá sú zapracované v jednotlivých odporúčacích materiáloch pre jednotlivé olympiády a budú posunuté na prerokovanie počas zasadnutí jednotlivých odborných komisií.

5. časť - NÁVRHY NA ZLEPŠENIE a VZDELÁVANIE

18) **Čo by ste odporúčali do budúcna organizátorom olympiád zlepšiť?**

Všetkých 893 odpovedí bolo podrobne spracovaných podľa jednotlivých olympiád a zosumarizované výsledky – pripomienky a odporúčania boli spracované do jednotlivých dokumentov pre každú olympiádu samostatne, ktoré budú v rámci prípravy olympiády na nový školský rok prerokované s predsedom odbornej komisie danej olympiády a následne taktiež na zasadnutiach odborných komisií.

Rovnako tak sa v odpovediach na túto otázku objavili pripomienky, odporúčania aj pre organizátorov nižších kôl – okresných a krajských kôl. Aj tieto odpovede boli zosumarizované podľa jednotlivých krajov a v rámci prípravy na nový školský rok budú postúpené všetkým regionálnym úradom školskej správy.

Učitelia veľmi kladne hodnotili možnosť vyjadriť sa a poukázať na problémy a ťažkosti v organizácii jednotlivých kôl olympiád. Urobíme všetko pre to, aby tento pohľad širokej učiteľskej verejnosti prispel k skvalitneniu realizácie súťaží.

19) O aký druh a obsah vzdelávania by ste mali v budúcom školskom roku záujem?

- nemám záujem o žiadne vzdelávanie **39%**
- seminár pre začínajúcich učiteľov ohľadom zapájania sa so žiakmi do olympiád všeobecne **7%**
- seminár ku tejto konkrétnej olympiáde so základnými informáciami, ale aj so skúsenosťami z praxe a riešeniami konkrétnych problémov **41%**
- seminár k administrácii súťaží - modul EduPage (registrácia, zadávanie bodov, výsledkové listiny, zdroje informácií, termíny...a pod.) **17%**
- iné **3%**

Pri tejto otázke mali respondenti možnosť vybrať aj viacero z ponúkaných možností, čo mnohí aj využili a preto výsledný súčet percent nie je 100.

Zo skupiny začínajúcich učiteľov, teda tých, ktorí sa olympiády so žiakmi zúčastnili prvý alebo druhý krát, prejavilo o seminár pre začínajúcich učiteľov záujem 16% z nich, čo je viac ako v priemere u všetkých učiteľov, ďalej bol však paradoxne nižší záujem o seminár k administrácii súťaží – iba cca 11%, čo môže byť spôsobené tým, že elektronická forma administrácia súťaže bola pre nich prvý spôsob prihlasovania, venovali jej dostatok času a zrejme bola pre nich ľahšie zvládnuteľná. V tejto skupine bolo tiež významne menej – oproti priemeru učiteľov, ktorí nemajú záujem o žiadne vzdelávanie (32%)
Celkovo veľmi pozitívne zistenie z daného dotazníka je záujem o nejakú formu vzdelávania u 61,5% učiteľov zapájajúcich svojich žiakov do olympiád, ktorí si našli čas a zaslali spätnú väzbu.

V záujme o nejakú formu vzdelávania pri porovnaní učiteľov základných a stredných škôl sa prejavil len malý percentuálny rozdiel a to o necelé 2% bol vyšší záujem o vzdelávanie pri učiteľoch strenej školy.

20) Ak máte vlastné návrhy na vzdelávanie, ich obsah a formu, prípadne inú podporu zo strany IUVENTY, popíšte ich, prosím:

Z textových odpovedí vyplynuli niektoré zaujímavé formáty požadovaných vzdelávaní. Po technickej stránke bol záujem o seminár o administrácii v module súťaží v EduPage pre školy, ktoré túto platformu bežne nepoužívajú a ťažšie sa im v nej orientuje. Z obsahovej stránky bol záujem o špecifické semináre pre jednotlivé olympiády o konkrétnych témach, ich hlbšom rozpracovaní pre súťaže, ktoré majú každý rok určenú špecifickú tému, na ktorú je olympiáda zameraná. Ide napríklad o dejepis, biológiu. Cieľom týchto seminárov by bolo pomôcť učiteľom v príprave žiakov na súťaž ako aj ich väčšia motivácia k práci nad rámec svojich školských povinností.

Dotazník sprostredkoval množstvo zaujímavých podnetov a informácií z pohľadu učiteľa, ktorý sa každoročne venuje príprave žiakov na predmetové olympiády a postupové súťaže. Veľmi silná odozva – takmer 25% návratnosť dotazníka – evokuje veľký záujem učiteľov o téme olympiád komunikovať, zdieľať svoje skúsenosti, informácie a odporúčania na zlepšenie ich realizácie. Všetky získané podnety budú spracované a v zosumarizovanej forme budú sprostredkované všetkým organizáciám, ktoré sa podieľajú na príprave a realizácii súťaží – od firmy AsC, ktorá zabezpečuje technickú realizáciu prostredníctvom platformy EduPage, cez Regionálne úrady školskej správy, ktoré zabezpečujú realizáciu POPS na okresnej a krajskej úrovni až po predsedov a členov odborných komisií jednotlivých predmetových olympiád a postupových súťaží, ktorí zastrešujú olympiády po odbornej stránke. Oddelenie predmetových olympiád a súťaží v NIVaM bude celý proces facilitovať a pomáhať prípadné zmeny, návrhy a odporúčania zavádzať do praxe.